

Oslo, 10. august 2023

Advokatforeningen

SIVILSAMFUNNETS RETTSSTATSMELDING – HØRINGSINNSPILL

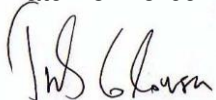
Det er positivt at Advokatforeningen utgir Sivilsamfunnets rettsstatsmelding. Naturvernforbundet takker for muligheten til å gi innspill til arbeidet med denne. Vi oversender herved noen korte momenter som vi håper vil bli vurdert.

Generelt skulle vi ønske oss et eget kapittel om miljørelaterte saker, eventuelt at dette løftes tydeligere inn under andre overskrifter. Det er særlig to forhold vi mener bør belyses, og vi håper det vil være mulig å få en omtale av disse allerede i kommende utgave.

Det første forholdet gjelder dommen i klimarettssaken, som slår fast at § 112 i Grunnloven er uttrykk for rettsstatsprinsipper. I avsnitt 123 kan vi lese følgende: «Dersom Stortinget skulle kunne setja pliktene sine til sides utan at domstolane i noko tilfelle kunne gripe inn, ville det bryte med allmenne rettsstatsprinsipp. Dette ville vera framandt i den demokratiske rettsstaten vår [...]» Selv om dommen ikke gikk i vår favør, mener vi det er viktig at domstolens rolle og ansvar for å sikre et levedyktig miljø likevel ikke forvirrer, slik avsnittet understreker. I praksis opplever vi likevel at både domstoler og påtalemyndighet er mer tilbakeholdne med sin rolle i å sikre naturens rettsvern. Dette bør bli et tema som belyses nærmere.

Det andre forholdet gjelder sivilsamfunnets mulighet til å prøve miljøraker juridisk. Ifølge Århuskonvensjonen har innbyggerne rett til en effektiv, rettferdig og rimelig kontroll av miljøraker i rettsapparatet. Slik er det ikke i Norge. Her er en slik prosess forbundet med en stor økonomisk risiko, på et slikt nivå at svært få miljøraker faktisk behandles i rettsapparatet. Det er grunn til å stille spørsmål ved om dette resulterer i at det ikke er likhet for loven. Enkeltpersoner vil vanskelig kunne reise en sak, mens kommersielle aktører lett vil kunne gjøre det. Siden få saker behandles, blir også kompetansen på miljøraker i rettsapparatet svak. Naturvernforbundet er opptatt av at Århuskonvensjonen må etterleves, noe som må bety at terskelen for sivilsamfunnet til å prøve miljøraker i rettsapparatet må senkes betydelig og på en måte som øker kompetansen og muligheten for effektiv behandling av sakene. Se også utredningen [Maktfordeling og kontroll innen arealforvaltningen](#), skrevet av Holth & Winge og Gro Sandkjær Hanssen i juni 2023.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Truls Gulowsen
leder